Oide

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Múinteoireacht ar mhaithe le Domhan atá i mbun Athrú: Ag Foghlaim Faoi Ghníomh agus ag Foghlaim Trí Ghníomh

EFG 5

CC BY NC

Tacaíochtaí Oide

- EFGanna Iomlán Lae
- Seiminéar Gréasáin
- Seisiúin Chomhoibríocha
- Tacaíocht Scoile
- Scoilnet
  oide.ie
- Ceardlanna Praicticúla

Oide

Gníomhaíocht

Léitheoireacht

Aisolas

Déan Machnamh

Mainicíneacht

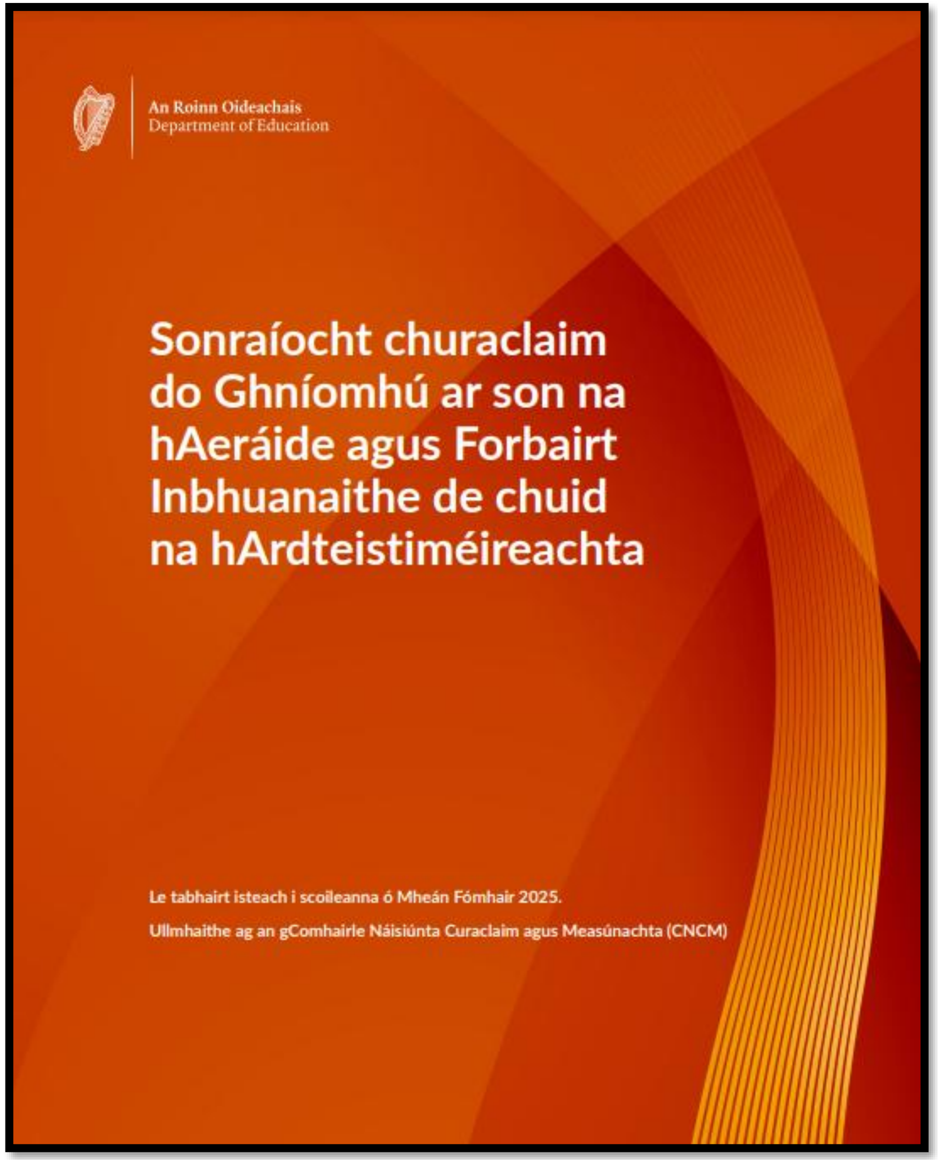
An Roinn Oideachais
Department of Education

Sonraíocht churaclaim do Ghníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe de chuid na hArdteistiméireachta

Le tabhairt isteach i scoileanna ó Mheán Fómhair 2025.

Ullmhaithe ag an gComhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (CNCM)

Oide

Sonraíocht churaclaim

https://tinyurl.com/2ccb6z6a

Oide

Athfhorbairt na Sraith Sinsearaí

An Contanam Foghlama

Snáitheanna staidéir

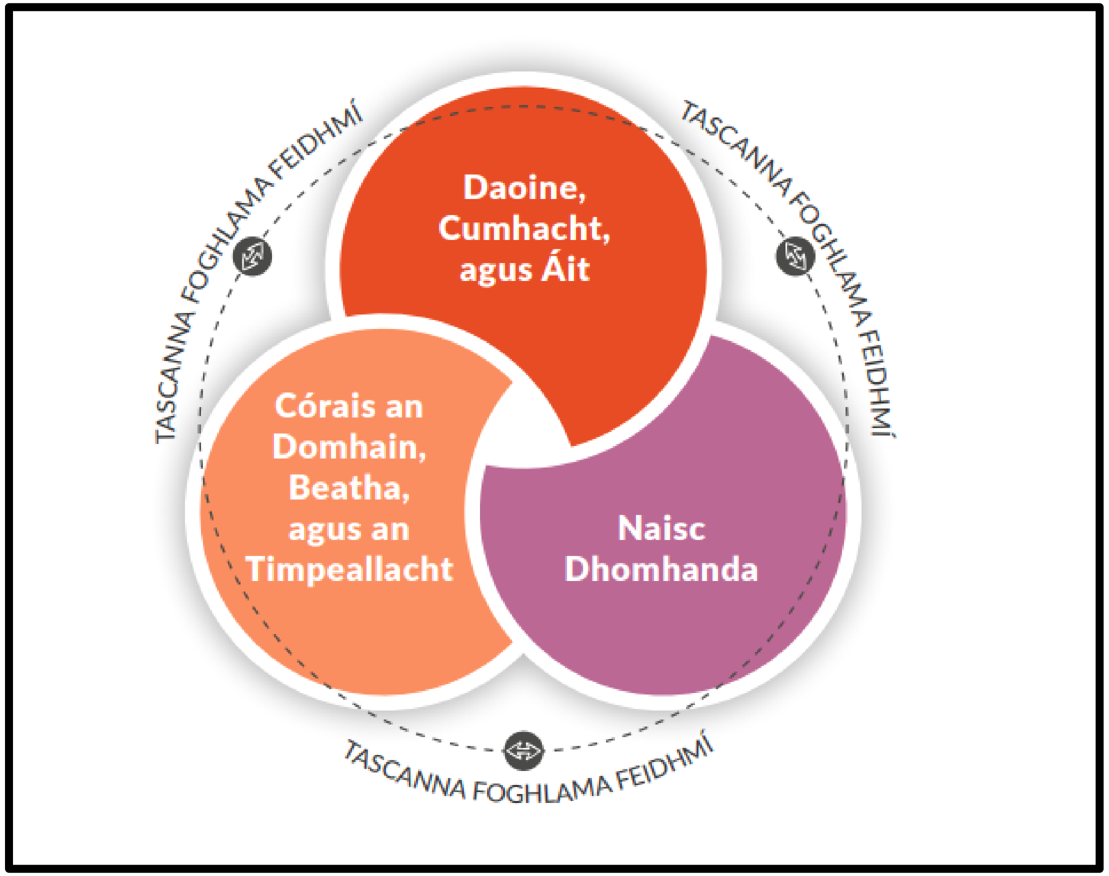

- Torthaí Foghlama
- Cur chuige comhtháite neamhlíneach
- Gníomh a bhfuil brí ann

Príomhinniúlachtaí

Cuirtear beocht sna príomhinniúlachtaí as na heispéiris foghlama agus na hoideolaíochtaí a roghnaíonn múinteoirí is as an tslí a bhfreagraíonn scoláirí dóibh. Sonraíocht an Churaclaim le haghaidh Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe na hArdteistiméireachta, CNCM, Ith. 9.

Curriculum Specification for Leaving Certificate Action and Sustainable Development NCCA P9

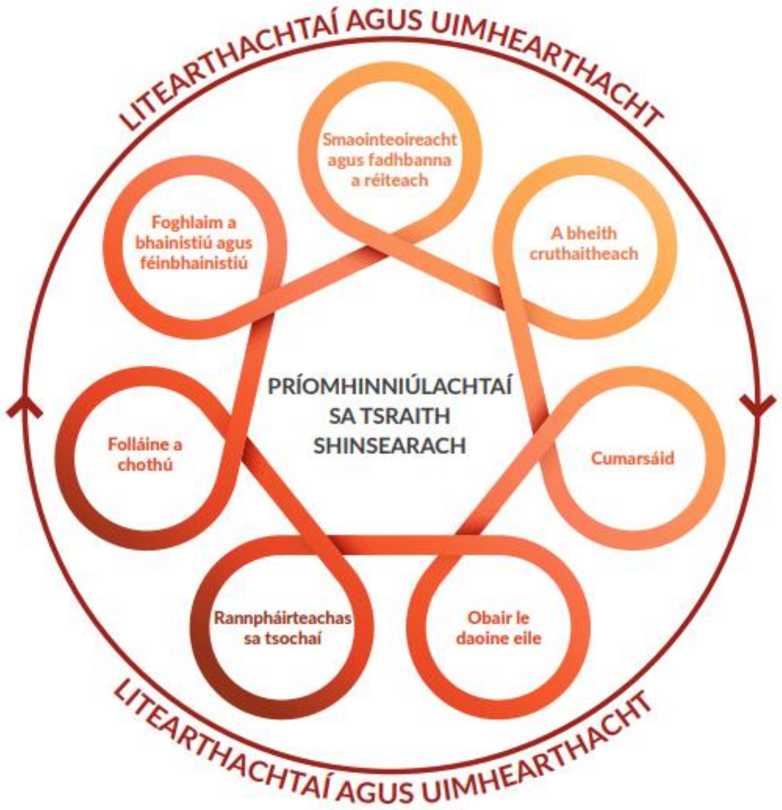

Padlet: EFG Lá 5 agus 6 Seisiún 1

Oide

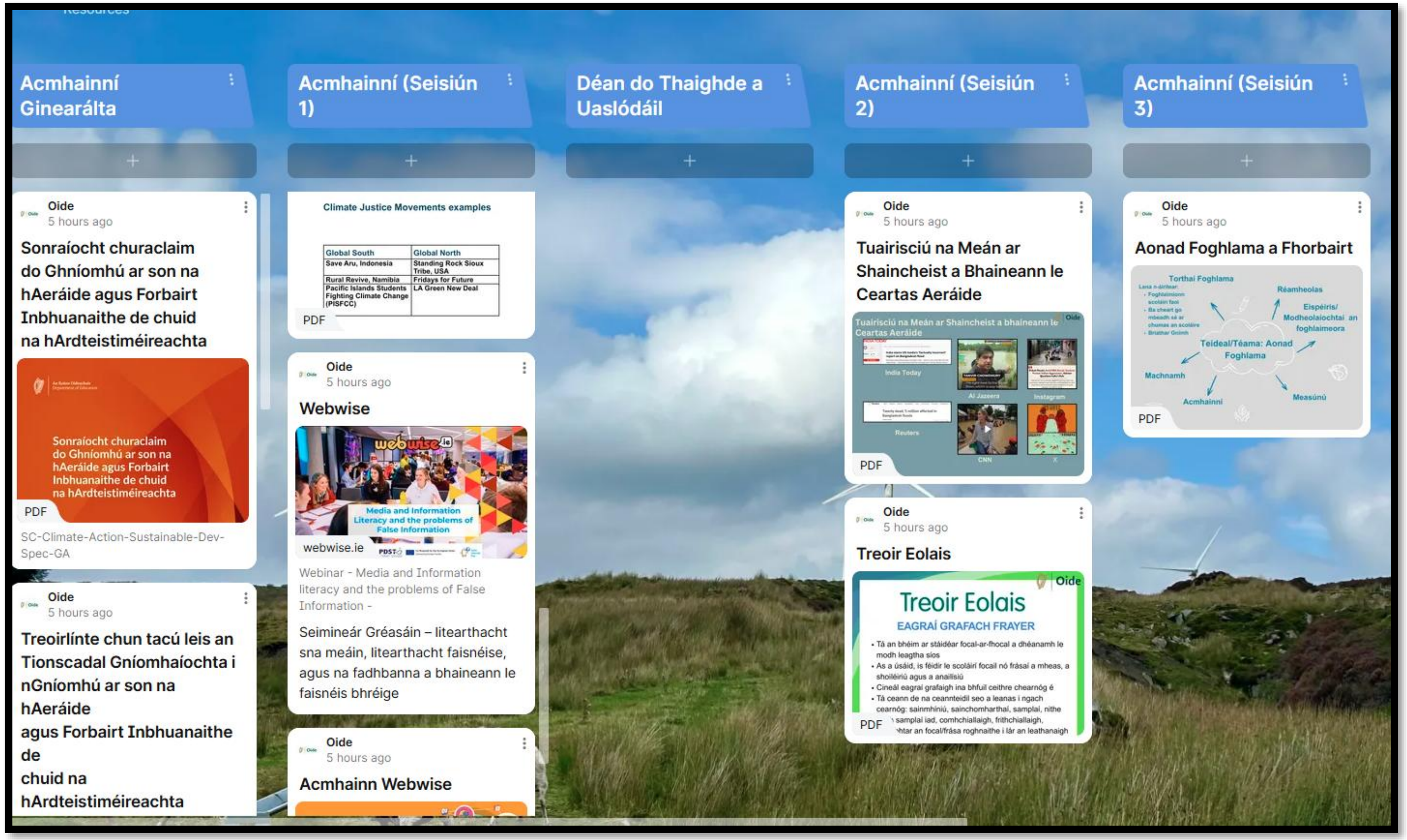

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Seisiún 1

cc BY NC

Rúin Foghlama Lá 5

Oide

- **Éilimh agus Gaiscí na ngluaiseachtaí ceartais aeráide sa Tuaisceart Domhanda agus Deisceart Domhanda a fhiosrú trí thabhairt faoi phróiseas fiosrúcháin**
- Saincheist cheartais aeráide ar leith a anailísiú agus comparáid a dhéanamh idir an tslí a léirítear í thar roinnt ardáin meáin; úsáid a bhaint as an léargas a fuarthas chun cuimhneamh ar conas is féidir scoláirí a threorú i rith comhráite tábhachtacha
- Bain úsáid as cur chuige comhtháite neamhlíneach chun plean a dhéanamh maidir le teagasc, foghlaim, agus measúnú i dTéarma 2 an 5ú bliain

Imeacht a úsáideann Eagraí Grafach Frayer

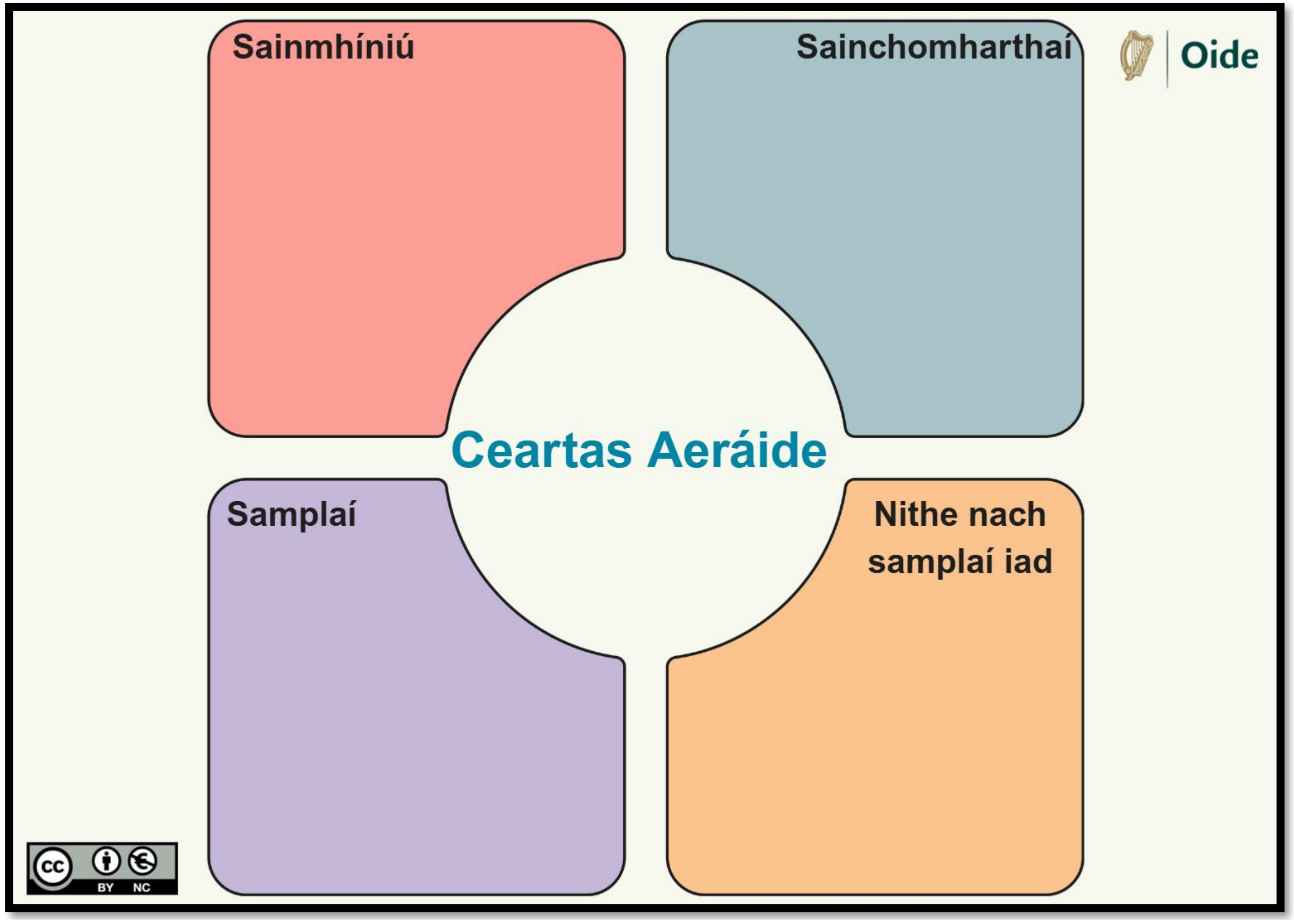

I do thuairim, cad é an chiall atá le ‘ceartas aeráide’?

Féach ar an bhfíseán seo a leanas agus déan machnamh ar na ceisteanna seo a leanas:

Oide

- Cad iad na smaointe a ritheann leat tar éis duit féachaint air?

- Cad iad éilimh na ndaoine san fhíseán?

Oide

Athmhachnamh ar do shainmhíniú

Tar éis duit féachaint ar an bpíosa scannánaíochta, an bhfuil rud ar bith a d'athrófá maidir leis an sainmhíniú comhroinnte agaibh ar cheartas aeráide?

Toradh Foghlama 3.2

Foghlaimíonn scoláirí faoi	Ba cheart go mbeadh sé ar chumas an scoláire	Briathar gnímh
• gluaiseachtaí ceartais aeráide, lena n-áirítear sampla sonrach amháin ón Domhan Thuaidh agus ón Domhan Theas	2. éilimh agus éachtaí na ngluaiseachtaí ceartais aeráide a fhiosrú	fiosraigh

Lth.19

Toradh Foghlama TFF2 TF 2

• gníomhartha ó leibhéal áitiúil go leibhéal domhanda • naisc idir gníomhartha nua-aimseartha agus bunchúiseanna stairiúla • éagsúlacht agus réimse foinsí • conas a d'fhéadfadh easpa mionsonraí nó claontacht a bheith ag baint le foinsí	2. taighde a dhéanamh ar ghníomh a thugann aghaidh ar an athrú aeráide nó atá ina chúis leis, agus le forbairt neamh-inbhuanaithe; foinsí éagsúla faisnéise a mheas, lena n-áirítear sonraí tánaisteacha	déan measúnaigh

Lth. 23

Briathra Gnímh agus an Fhoghlaim, Teagasc agus Measúnú

Oide

Fiosraigh: breathnaigh air, déan staidéar air, d'fhonn fíricí a chruthú

Déan: tabhairt faoi ghníomhaíocht

Measúnaigh: Breithiúnas eiticiúil

Briathra Gnímh Sonraíocht Lth. 34

Appendix 1 Glossary of action verbs

Action verb	Students should be able to
Aithin	fíricí, saintréithe nó coincheapa atá riachtanach (ábhartha/oiriúnach) chun cás, imeacht, próiseas nó feiniméan a thuiscint a shainaithint
Anailísigh	staidéar nó scrúdú a dhéanamh ar rud go mion, rud a mhiondealú chun na bunghnéithe nó an bunstruchtúr a nochtadh; codanna agus coibhneasa a shainaithint, agus fianaise a léirmhíniú chun teacht ar chonclúidí
Cuir luach ar	brí a aithint, tuiscint phraiticiúil a bheith aige do rud
Cuir síos	pictiúr nó íomhá mhionsonraithe a fhorbairt ar struchtúr nó ar phróiseas, mar shampla, ag úsáid focal nó léaráidí mar is cuí; plean, ionsamhlú nó mionsamhail a chruthú
Déan	tabhairt faoi ghníomhaíocht
Déan comparáid	cuntas a thabhairt ar na cosúlachtaí agus (nó) difríochtaí idir dhá rud nó cás (nó níos mó), ag tagairt don dá cheann acu (dóibh uile) síos tríd
Dearadh	ceapadh, cruthú agus cur i ngníomh de réir plean
Eagraigh	rud a shocrú; rud a chórasú nó a rianú
Éascaigh	gníomh nó próiseas a dhéanamh níos éasca; plé a stiúradh go comhfhiosach ionas go bhfanann sé dírithe agus go mbaintear na spriocanna comhaontaithe amach
Fiosraigh	breathnaigh, déan staidéar, d'fhonn fíricí a chruthú
Iniúchadh	breathnú, staidéar, nó mionscrúdú córasach a dhéanamh, chun fíricí a chinntiú agus teacht ar chonclúidí nua
Léirigh	samplaí a úsáid chun cur síos ar rud éigin
Machnaigh	rud a mheas chun ceartúchán nó feabhsúchán a dhéanamh
Measúnaigh (breithiúnas eiticiúil)	fianaise a bhailiú agus a scrúdú chun breithiúnais agus breithmheas a dhéanamh; cur síos a dhéanamh ar an gcaoi a dtacaíonn nó nach dtacaíonn fianaise le breithiúnas; srianta fianaise i gconclúidí a shainaithint; breithiúnais a dhéanamh faoi na smaointe, faoi réitigh nó faoi mhodhanna
Measúnaigh (sonraí)	sonraí a bhailiú agus a scrúdú chun breithiúnais agus breithmheas a dhéanamh; cur síos a dhéanamh ar an gcaoi a dtacaíonn nó nach dtacaíonn fianaise le conclúid i bhfiosrúchán nó in iniúchadh; srianta sonraí i gconclúidí a shainaithint; breithiúnais a dhéanamh faoi smaointe, faoi réitigh nó faoi mhodhanna
Mínigh	mionchuntas a thabhairt lena n-áirítear fáthanna nó cúiseanna
Pleanáil	modh nó cur chuige a cheapadh nó a bheartú

Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe: Taighde sa Seomra Ranga

Oide

1. Cad atá tú ag súil le bheith ar eolas ag do scoláirí sula gcuireann siad tús lena dtaighde?

2. Cad iad na deiseanna nár mhór do scoláirí a fhoghlaim roimh ré faoin bpróiseas taighde?

3. Cad é an scafláil is féidir leat a úsáid chun tacú le scoláirí atá i mbun an phróisis taighde?

Acmhainní a Thacaíonn le Scoláirí

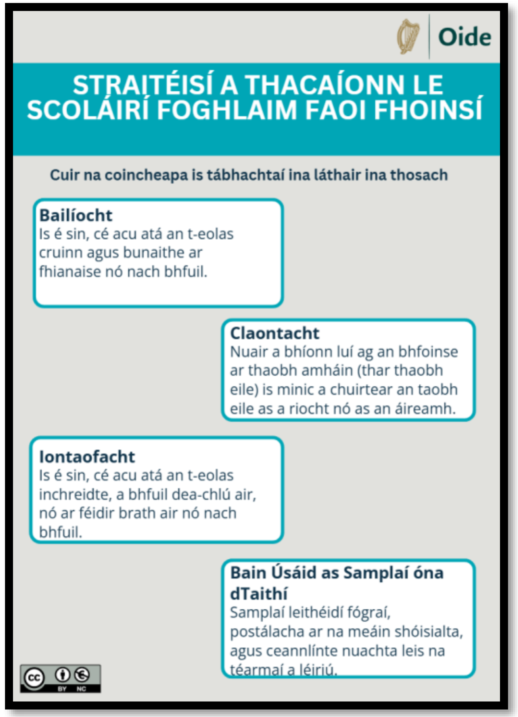

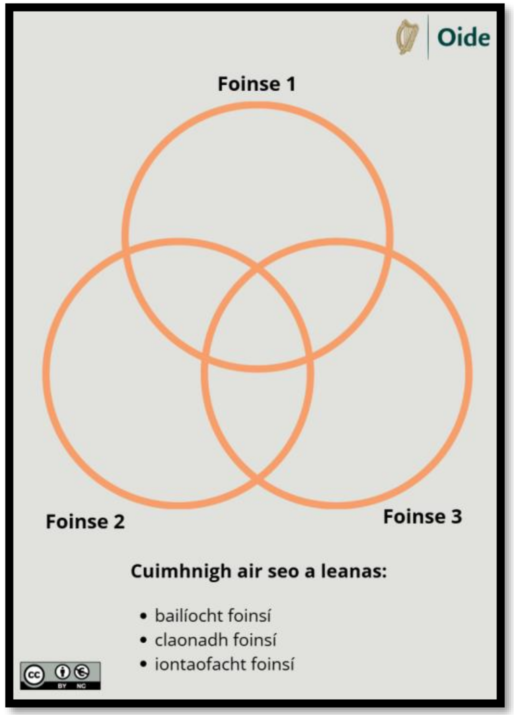

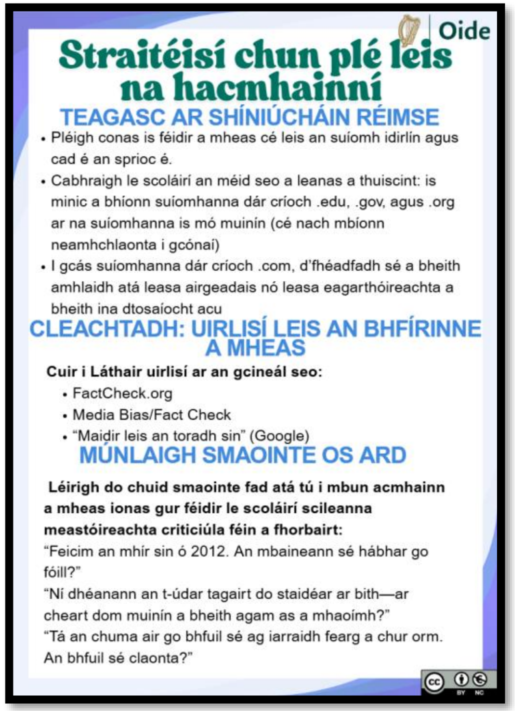

Fiosrúchán

A rannpháirtithe atá ar thaobh na láimhe clé den seomra:

Déanaigí gluaiseacht ceartais aeráide ar leith do bhur rogha sa **Domhan Theas** a fhiosrú.

A rannpháirtithe ar thaobh na láimhe deise den seomra:

Déanaigí gluaiseacht ceartais aeráide ar leith do bhur rogha sa **Domhan Thuaidh** a fhiosrú.

Treoracha

Oide

- Roghnaígí sampla ar leith de ghluaiseacht ceartais aeráide sa cheantar a luadh libh
- Fiosraigh éilimh agus gaiscí na gluaiseachta
- Déan liosta de na gníomhartha a ghlac an ghluaiseacht ó leibhéal áitiúil go leibhéal domhanda a théann i ngleic le hathrú aeráide nó le forbairt neamh-inbhuanaithe
- Cuimhnigh ar an mbaint atá ann idir gníomhartha comhaimseartha agus bunchúiseanna stairiúla
- Déan dhá fhoinse a d'úsáid tú a mheas

Nithe le cur daoine ag caint

Sampla ar Leith i dtaobh gluaiseacht ceartais aeráide **Suíomh as Tuaisceart Domhanda / Deisceart Domhanda**
Éilimh
Gaiscí
Gníomh a glacadh (ó leibhéal áitiúil go leibhéal domhanda)
Naisc idir gníomhartha comhaimseartha agus bunchúiseanna stairiúla
Measúnú foinsí

Uaslódáil go Padlet

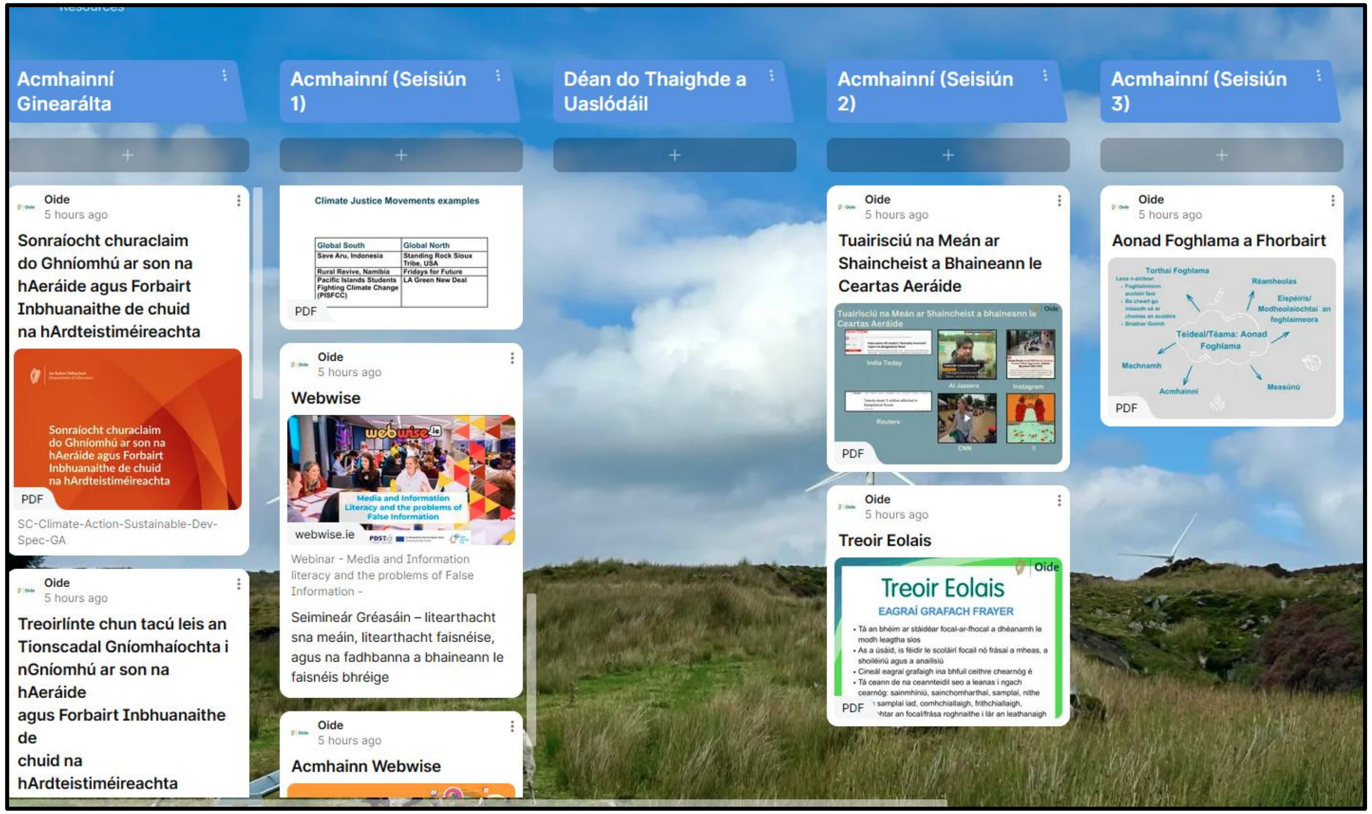

An Tuaisceart agus an Deisceart

- Roinnigí gaiscí, éilimh agus gníomhartha na gluaiseachta ceartais aeráide ar leith a ndearna sibh fiosrú uirthi

- Déanaigí machnamh ar na dúshláin agus deiseanna a raibh sibh ag dul i ngleic leo le linn an imeachta
- Pléigí cad a dhéanfaidh tú chun tacú le do scoláirí agus iad i mbun a gcuid taighde

Naisc thar an tSonraíocht

Cad iad na naisc eile is féidir a dhéanamh leis na torthaí foghlama seo?

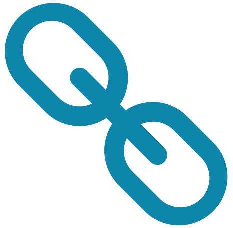

‘Bíodh a fhios agat gur féidir le dream beag de shaoránaigh tiomanta smaointeacha an domhan a athrú; ambaiste, is é an t-aon rud a rinne riamh é’.

Margaret Mead

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Seisiún 2

CC BY NC

Rúin Foghlama Lá 5

Oide

- Éilimh agus Gaiscí na ngluaiseachtaí ceartais aeráide sa Tuaisceart Domhanda agus Deisceart Domhanda a fhiosrú trí thabhairt faoi phróiseas fiosrúcháin
- **Saincheist cheartais aeráide ar leith a anailísiú agus comparáid a dhéanamh idir an tslí a léirítear í thar roinnt ardáin meáin; úsáid a bhaint as an léargas a fuarthas chun cuimhneamh ar conas is féidir scoláirí a threorú i rith comhráite tábhachtacha**
- **Bain úsáid as cur chuige comhtháite neamhlíneach chun plean a dhéanamh maidir le teagasc, foghlaim, agus measúnú i dTéarma 2 an 5ú bliain**

Toradh Foghlama 3.5

Foghlaimíonn scoláirí faoi	Ba cheart go mbeadh sé ar chumas an scoláire	Briathar gnímh

• barántúlacht agus iontaofacht na meán cumarsáide:
  ◦ na meáin chlóite
  ◦ na meáin chraolta agus dhigiteacha (na meáin shóisialta san áireamh)
• cumarsáid maidir le ceartas aeráide
• tionchar agus rialú na meán faoin méid a thuairiscíonn siad agus ar an gcaoi a dtuairiscíonn siad ar chúrsaí ceartais aeráide
• ról na comhpháirtíochta maidir le dúshlán a thabhairt faoi insintí éagsúla
	5. an chaoi a gcuirtear saincheist a bhaineann le ceartas aeráide in iúl sna meáin éagsúla a mheas, agus cruinneshamhlacha an domhain pholaitiúil, eacnamaíoch agus chultúrtha á gcur san áireamh	Measúnaigh

Lth. 21

Tuairisciú na Meán ar Shaincheist a Bhaineann le Ceartas Aeráide

Oide

India Today

Al Jazeera

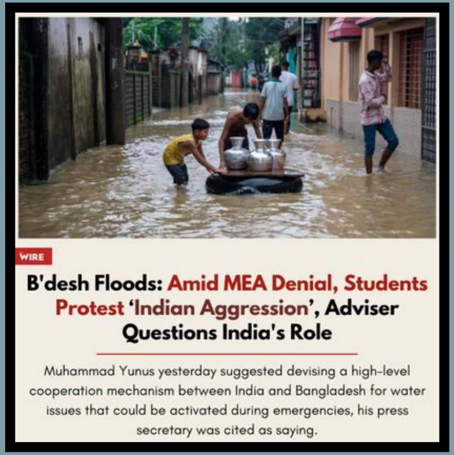

Instagram

Reuters

CNN

X

BY NC

Oide

Feic, Machnaigh, Déan Iontas De

- 3 ní a fheicim
- 2 ní is féidir liom machnamh / tátal a bhaint as
- 1 ní a dhéanaim iontas de

Cad é an tsaincheist ceartais aeráide?

Cineálacha Meán

Maidir leis an mír ó na meáin a leagadh ar do ghrúpa, cuimhnigh ar an gcruinneshamhail a bhfuil ann ó thaobh na nithe seo a leanas de:

- Cúrsaí Polaitíochta
- Cúrsaí Eacnamaíochta
- Cúrsaí Cultúir

Cé chomh iontaofa is barántúil atá an fhoinse?

Conas a tháinig tú ar an ndearcadh sin?

Saincheisteanna Ceartais Aeráide agus na Meáin

Cad iad na saincheisteanna ceartais aeráide eile is féidir leat a phlé le do scoláirí chun léargas a fháil ar na bealaí éagsúla a chuirtear in iúl na saincheisteanna sin trí chineálacha éagsula meán?

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Ceisteanna ar Fiú Machnamh Orthu

LO 3.5

- Conas a imríonn na meáin tionchar ar an méid faoi chúrsaí cheartais aeráide a thuairiscíonn siad agus é a rialú agus ar an tslí a thuairiscíonn siad faoi?

- Conas is féidir le comhpháirtíocht insintí éagsúla a cheistiú?

Machnamh

Cén áit eile sa tsonraíocht is féidir teacht ar naisc leis an toradh foghlama sin a bhfuil brí iontu?

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Seisiún 3

Mo chomhthéacs, mo scoláirí

CC BY NC

Pleanáil

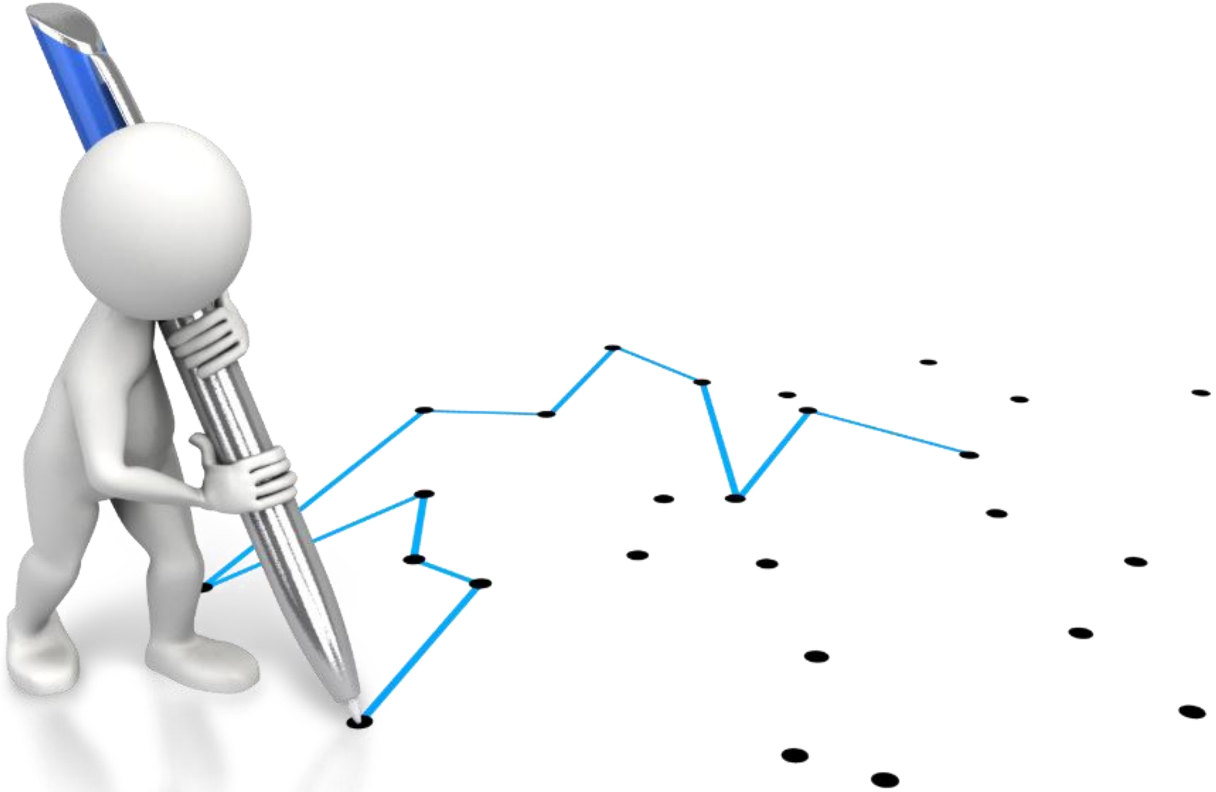

Machnaigh, Pleanáil, Roinn

Cuimhnigh air seo a leanas:

Cad é an tionchar a bheidh ag an gcuid den tsonraíocht, ‘teagasc le haghaidh foghlaim an scoláire’, ar do phleanáil?

Lth. 26/27

Oide

Rud atá le Plé:

- Cad é an cuspóir atá le doiciméad pleanála?
- Cé chuige a bhfuil an doiciméad pleanála?

Pleanáil

- Éascaíocht
- Solúbthacht
- Freagrúlacht
- Áitiúil
- Machnamh

Téarma 2: Pleanáil

1. Beartaigh ar na téamaí lárnacha le haghaidh na hAonaid Foghlama i dTéarma 2
2. Cuimhnigh ar na TFanna a bpléifidh tú leo sna hAonaid Foghlama sin
3. Cad iad na chéad chéimeanna eile maidir le pleanáil le haghaidh Théarma 2 sa 5ú bliain?

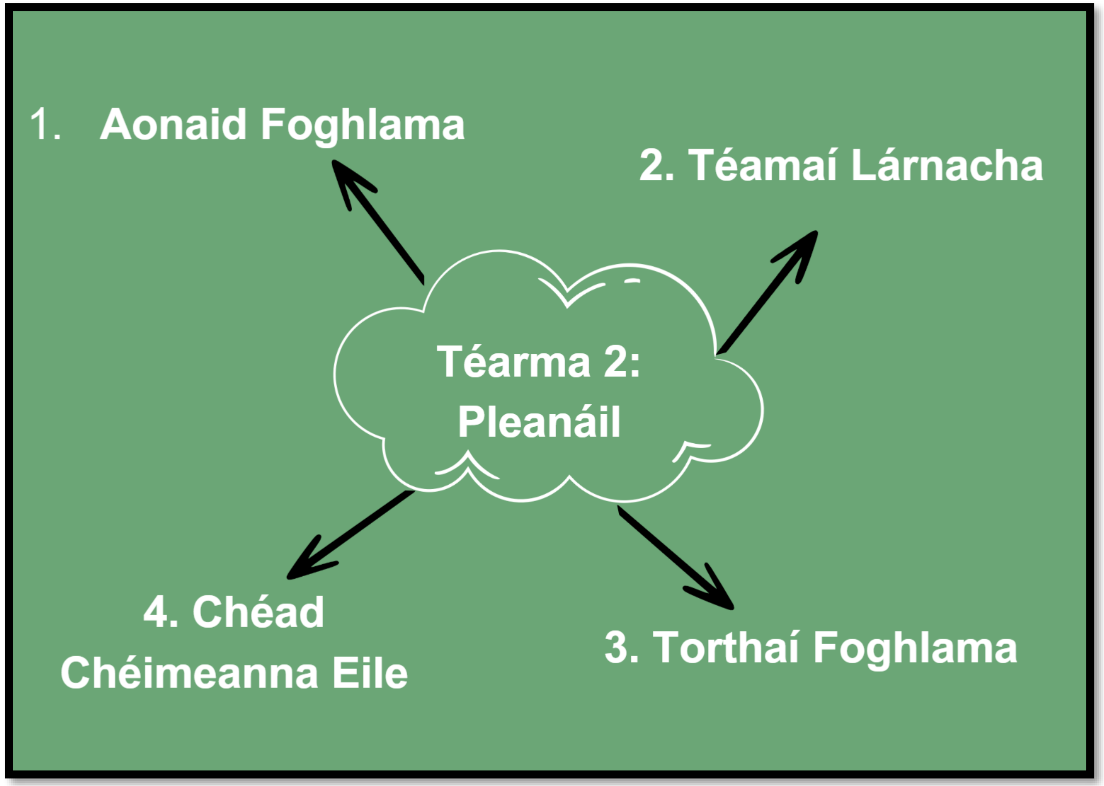

Sos (seans do chosa a shíneadh)

Oide

Aonad Foghlama a Fhorbairt

- Pleanáil d'Aonad Foghlama
- Bain úsáid as na ceannteidil agus ceisteanna treoracha chun cabhrú leat
- Roinn ar an Padlet

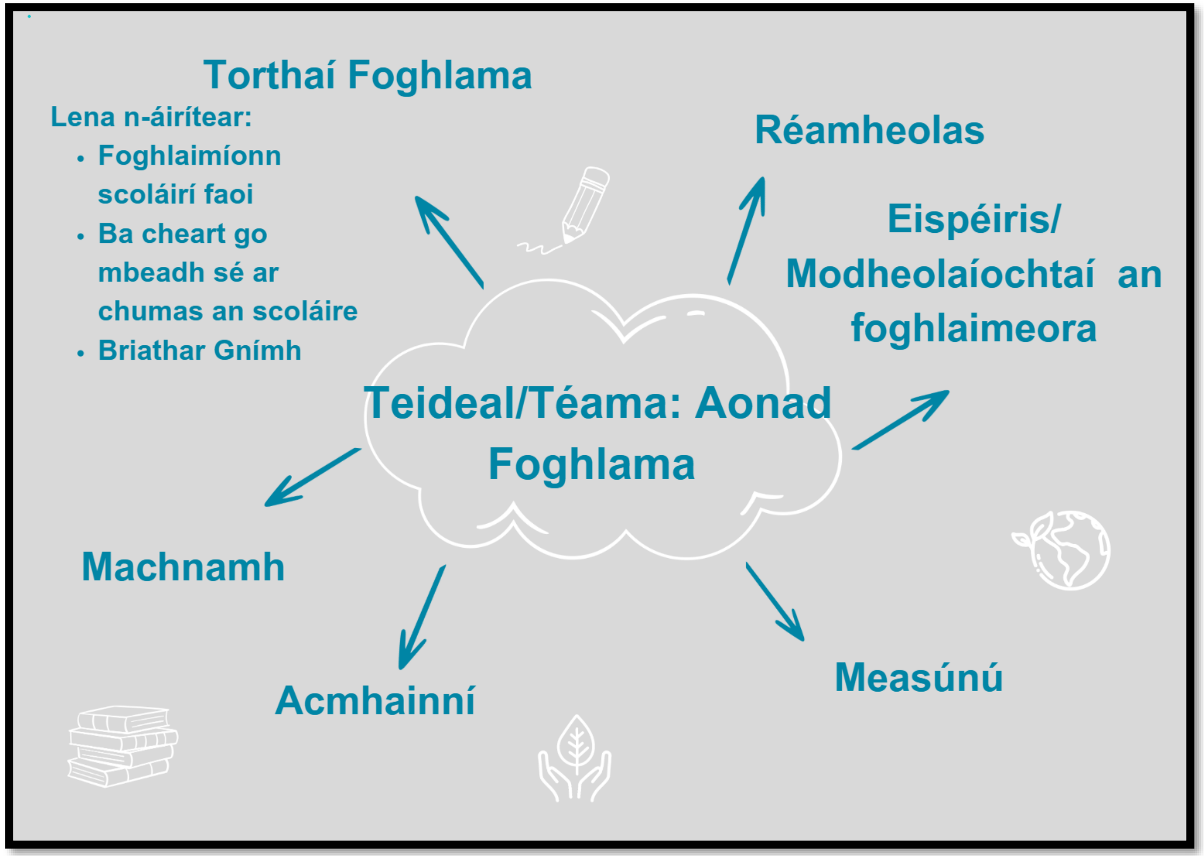

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Oide

Torthaí Foghlama

- Cad iad na torthaí foghlama thar na snáitheanna a mbainfidh tú úsáid astu chun an tAonad Foghlama a chruthú?

- Cad é an fhoghlaim is tábhachtaí do do scoláirí?

Déan na torthaí foghlama a roghnaigh tú a thaifead ar an mbosca gainimh.

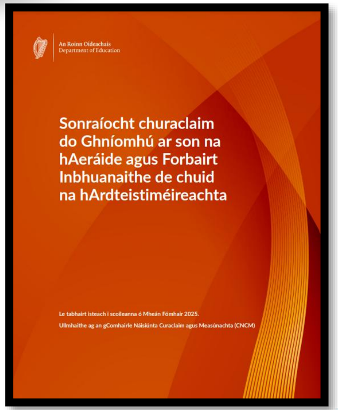

Bosca Gainimh

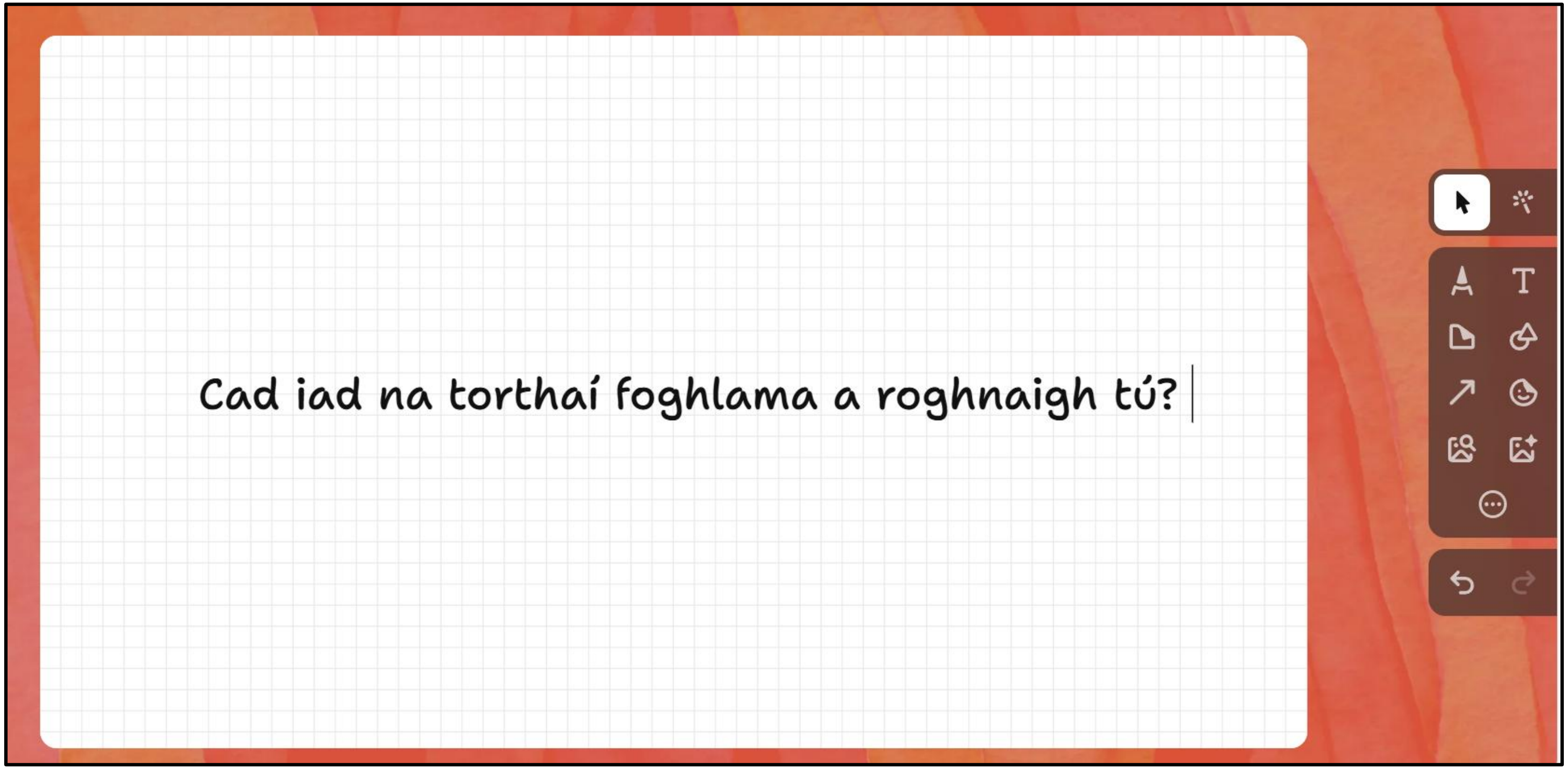

Nithe le cur daoine ag caint

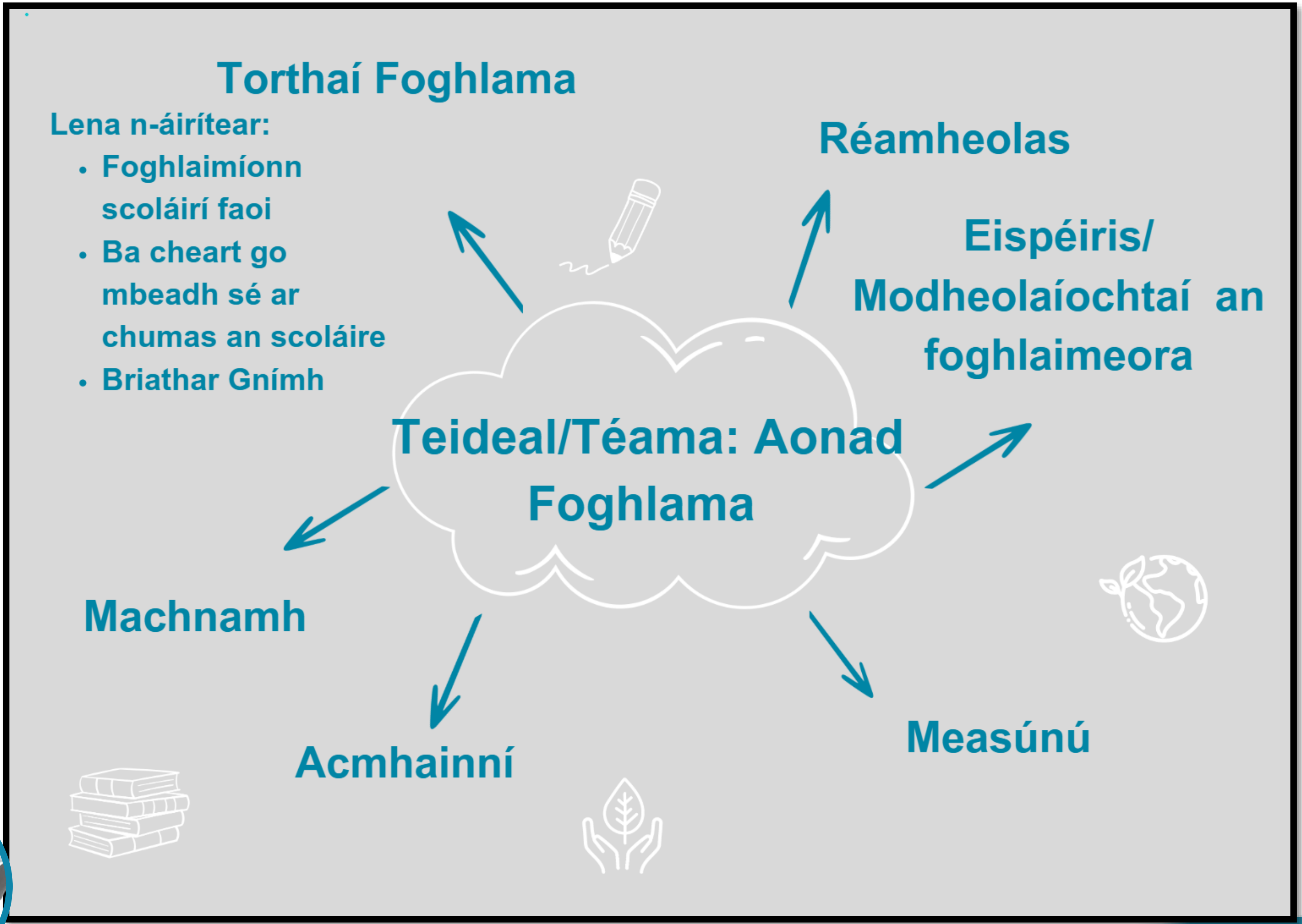

Roinn d'Aonad Foghlama ar an Padlet

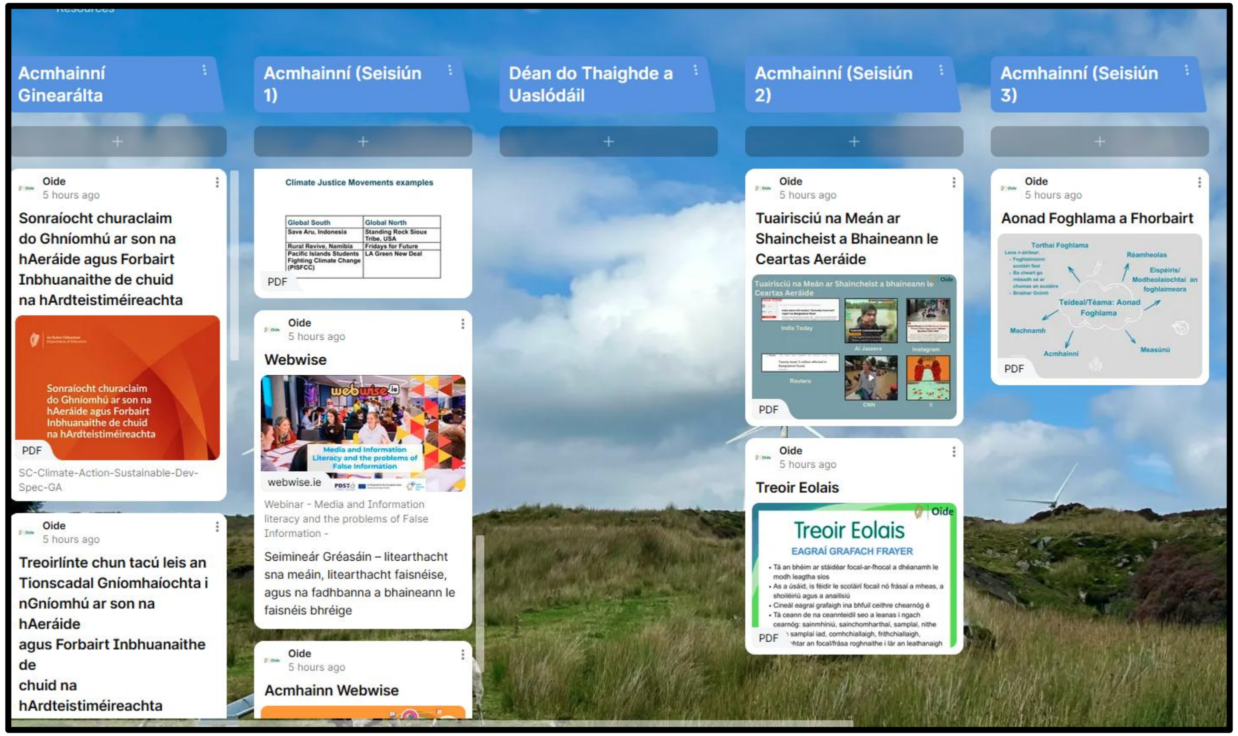

Oide

Páirtithe Rothlacha

- Fanann duine de do scoil ag bhur mbord le bhur nAonad Foghlama a mhíniú do rannpháirtithe eile.

- Seo leis an duine eile ar aghaidh go dtí boird eile lena chloisteáil cad atá sna hAonaid Foghlama eile

- Déanaigí rólanna a bhabhtáil tar éis 10 nóiméad

Na chéad chéimeanna eile

Cad atá le déanamh le haghaidh pleanáil i dTéarma 2 agus Gníomhú ar son na hAeráide i do sheomra ranga?

Oide

Machnamh

Cad í an fhoghlaim is tábhachtaí a thabharfaidh tú leat inniu a mbainfidh na foghlaimeoirí i do sheomra ranga leas aisti?

Buíochas